

1 maj, Skövde

Jens Holm (V)

Mötesdeltagare,

Jag läste i Svenska dagbladet häromdagen, inte en vänstertidning precis, att de svenska storbankerna återigen har redovisat rekordvinster. Bara det första kvartalet har Nordea tjänat in 10,5 miljarder, Swedbank, över 6, SEB 5 och Handelsbanken drygt 5 miljarder kronor. Tillsammans har de svenska storbankerna gjort en vinst på närmare 28 miljarder kronor. Bara under det här årets första kvartal. Den som säger att det är brist på pengar i Sverige har fel. De är bara ojämlikt fördelade.

Antalet miljardärer ökar kraftigt i Sverige. Då vill jag påminna om att en miljardär alltså är en person som innehar minst *tusen* miljoner kronor, en miljard. De är ”fler och rikare än någonsin” skrev Veckans Affärer för några månader sedan och publicerade sedan hela listan över de 178 svenska *miljardärerna*. Tillsammans äger de mer än dubbelt så mycket som hela statsbudgeten (972 miljarder kr), alltså allt vi spenderar på ett år på skolan, sjukvården, försvaret, miljön, biståndet och annat. Det finns gott om pengar i Sverige med andra ord.

Nu är det dags för förändring. *Det är vår tur nu*, säger vi i årets 1 maj. Det är vår tur nu att få ta del av kakan som växer. De borgerliga partierna gick nästan bärsärkagång i riksdagens kammare när det framgick i vårbudgeten att höginkomsttagare i Sverige kommer att få betala lite mer i skatt, att bankavgiften (resolutionsavgiften) kommer att höjas och att en flygskatt ska införas.

Och om de borgerliga blev upprörda över våra framgångar hittills, säger jag bara, det kommer mer. Det går att se till att superrika och banker får betala mer till det gemensamma. Det går att täppa till kryphålen i skattesystemet och stoppa pengaflödet till skatteparadisen. Det går att stoppa vinsterna i välfärden och se till att varje krona går till det den var till för, till eleverna i skolan eller gamla farmor på äldreboendet. Det är precis det vi i Vänsterpartiet jobbar för. Varje dag. Och vi har lyckats få Sverige

att ta en del steg framåt. Vi fick nyligen igen 500 miljoner kronor till förlossningsvården. Tidigare har vi förhandlat fram 10 miljarder extra varje år till kommunerna, gratis medicin och glasögon till alla barn, höjt a-kassan, avskaffat stupstocken i sjukförsäkringssystemet och bidragit till de största miljö- och klimatsatsningarna på decennier. Det är bra, men mer behöver göras. Och mer är på gång. Jag lovar.

Jag läste just i min mobil att idag på 1 maj lanserar Jonas Sjöstedt ett förslag på 6timmarsarbetsdag i alla kommuner och landsting i Sverige. Det här kommer bli den största satsningen på arbetstidsförkortning i Sverige på mycket länge, ja kanske någonsin. Vi kommer kräva från regeringen att det här ska in i budgeten redan nu till hösten. Det kommer att kosta en del, men som jag sa tidigare finns det gott om pengar i Sverige. Arbetstidsförkortning är en reform som ringar in precis det som Vänsterpartiet står för; rättvisa, jämställdhet och också byggandet av ett hållbarare samhälle.

Skövde, Skaraborg, det här är klassisk jordbrukarmark. Vi befinner oss i ett område som egentligen borde ha en fantastisk potential för livsmedelsproduktion. Här finns stora arealer, rent vatten och mängder med duktiga bönder som inte vill annat än förse oss med vårt dagliga bröd. Men idag importeras hälften av den mat som vi äter i Sverige. Idag lägger bönder ned på löpande band i Sverige. Vi i Vänsterpartiet säger att det här är helt ohållbart och vi vill vända den här trenden. Vi borde i princip kunna vara självförsörjande på livsmedel. Och vi i Vänsterpartiet har en strategi för detta. Vi vill att Sverige ska satsa på det vi kallar *hållbar mat*. Mat med låga utsläpp och som är hälsosam och god. Vi vill ha ekonomiskt stöd till den som går över till eko, en handlingsplan för mer vegetarisk mat, stöd till våra kommuner och landsting att upphandla mer lokalt och hållbart och överlag styra utvecklingen mot mer miljöanpassad produktion. En politik för hållbar mat, det är bra både för klimatet, för våra bönder och för folkhälsan. Och tajmingen är bra. Vi har just förhandlat fram en livsmedelsstrategi för Sverige. Den har sina fel och brister, men helt klart kan den vara ett redskap för mer och mer hållbar mat i Sverige. Det är dags att bryta trenden. Dags att satsa på den hållbara maten.

Sommaren 2015 fick den rumänska regeringen ta emot en stämning i mångmiljardklassen. Nej, stämningen handlade inte om att landet under årtionden har diskriminerat den romska minoriteten. Den här stämningen kom ifrån det kanadensiska gruvbolaget Gabriel Resources som hade ilsknat till rejält för att man inte fick öppna en guldgruva i kommunen Rosia Montana, i Transylvanien, Rumänien. Gruvbolaget har nu stämt Rumänien på fyra miljarder USDollar, en summa som motsvarar halva Rumäniens årliga hälsobudget. Nu kommer ärendet att avgöras hos i en investeringstribunal i Washington.

Det här är dessvärre bara ett exempel på det växande problemet med bolag som stämmer stater utanför det ordinarie rättsväsendet. Stater som lagstiftat för miljö och folkhälsa har tvingats betala miljardbelopp i kompensation till bolag. Vårt svenska Vattenfall vann i en tribunal mot Tyskland för ett par år sedan och lyckades få igenom försämrade miljöregler vid deras kolkraftverk i Hamburg.

Hur har det kunnat bli så här? Problemet är att det idag finns s k *investeringsskydd* i internationella handelsavtal som ger bolagen rätt att stämna stater. Och om vi tycker att det här känns oroande, då bör vi verkligen studera det s k CETA-avtalet som EU nu försöker sluta med Kanada. I CETA finns nämligen ett omfattande investeringsskydd inskrivet. Går avtalet igenom finns det risk för att vi kommer att få se ännu mer av helt absurda bolagsstämningar i framtiden. Skulle det t ex gå att stoppa Tasman metals planer på gruva i Norra kärr, vid Vätterns strand utan risk för en miljardstämning? Eller vad kan hända om vi inför Vänsterpartiets fullt rimliga förslag på gruvskatt, på 10 procent? Vi vill inte att det ska avgöras i en investeringstribunal utanför våra gränser.

Därför säger vi nej tack till handelsavtal på storföretagens villkor. Nej tack till CETA-avtalet. Nej tack också till det tilltänkta avtalet med USA, TTIP. Internationell handel är bra, men det får inte bli en tvångströja för progressiv politik. Miljö, konsumenträtt och djurskydd måste alltid vara överordnat bolagens intresse av maximal profit.

Och slaget är inte kört. CETA har visserligen klubbats på EU-nivå, men det måste nu godkännas av alla medlemsländers parlament, inklusive Sveriges riksdag. Här måste vi se till att det blir ett nej. Och vi har lyckats förr. 1998 stoppade en världsoption det dåvarande förslaget till avtal om multilaterala investeringar, MAI-avtalet. 2012 stoppade vi det s k ACTA-avtalet, även det ett mycket långtgående avtal som gav bolagen alla rättigheter; staterna endast skyldigheter. Vi har gjort det förr och vi ska göra det igen, stoppa CETA.

För några månader sedan stod jag på en bro över floden Turag, norr om Bangladeshs huvudstad Dhaka. Där betraktade jag den flera meter höga sandvall som man har byggt för att skydda mångmiljonstaden från översvämningar. För översvämningarna har blivit allt värre i Bangladesh i och med klimatförändringen. Redan nu har miljontals människor varit tvungna att flytta inom Bangladesh. Man har blivit flyktingar i sitt eget land. En sandvall mot klimatförändringen, tänkte jag. Kommer det att räcka?

Nej, det gör det inte. Och Bangladesh vill gärna ha hjälp att bygga bättre skydd mot översvämningarna. Men det man helst vill är att vi i den rika världen ska ta vårt ansvar för våra utsläpp. Utsläpp som här och nu drabbar ett land som Bangladesh. Och när man läser rapporter, som den som kom häromveckan, om att Arktis kan vara isfritt inom tjugo år förstår man att det är mycket bråttom. Förra året var det varmaste året någonsin och åren dessförinnan har också slagit värmerekord.

Men det finns också positiva trender att ta fasta på. Mycket pekar på att ökningen av utsläppen i världen faktiskt håller på att planas ut. Kina är numera världens största land på förnybar energi, och man stänger ned kolkraftverk på löpande band. För knappt två år sedan undertecknades Parisavtalet som ställer krav på alla världens länder att minska sina utsläpp. Och innan riksdagen tar sommaruppehåll kommer vi att rösta igenom Sveriges första klimatlag någonsin. En historisk lag som ska se till att alla politikområden tar klimatansvar och att utsläppen successivt minskar till att nå noll senast 2045. Här har Vänsterpartiet varit med och påverkat.

Det är bra, men det behövs mer. I förslaget till klimatlag är t ex våra utsläpp från konsumtion och flygresor absurt nog undantagna. Det håller inte. Alla utsläpp måste räknas och här spelar vi i Vänsterpartiet en helt avgörande roll. Det är vi som lägger fram konkreta förslag för en skärpt klimatpolitik.

Vi är redan i elfte timmen när det gäller att rädda vår planet från en direkt farlig klimatförändring, men det går. Det går om vi tar ett gemensamt ansvar. Om vi ser till att *alla* politikområden verkar för minskade utsläpp och håller sig inom de ramar som

vår natur sätter upp. Det handlar om att göra bostadsbyggandet hållbart, se till att vi reser mer kollektivt och att fordonsflottan elektrifieras, att kommuner, landsting, AP-fonderna och hela den offentliga sektorn *divesterar*, alltså gör sig av med kol, olja och andra fossila investeringar. Att finanspolitiken överlag gynnar hållbara investeringar och att skatter tas ut på det som smutsar ned. Att vi äter mer vegetarisk och mindre kött och flyger endast då det inte finns andra alternativ. Vi behöver mer av vänsterpolitik i klimatkampen. Vi behöver kort och gott *en röd politik för grön omställning* på alla politikområden.

Ska vi lösa klimatkrisen och utradera stora orättvisor behöver vi ett annat slags samhälle. Kapitalismen står i vägen för de stora omdaningar vi behöver göra. Vi behöver ett samhälle baserat på helt andra principer. Vi behöver ett samhälle som är baserat på:

- * samarbete istället för konkurrens
- * gemensamma lösningar istället för individualism
- * jämlikhet istället för klyftor
- * hållbarhet istället för kortsiktig vinst.

Så kan vi bygga ett samhälle som är både ekologiskt och socialt hållbart. Ett samhälle bortom kapitalismen. Det är det vi i Vänsterpartiet brukar kalla ett socialistiskt samhälle.

Det kan vara frustrerande att lägga en stor del av sin vakna tid på något som ändå inte resulterar i mer än 5-6 procent i valen. Men jag tror att lång och tålmodig kamp lönar sig. *Trägen vinner*. Vi ser runt om i världen att det finns utrymme för en radikal och modern vänster. Se på Bernie Sanders i USA som, trots kompakt motstånd från det ekonomiska etablissemang, var så nära att bli Demokraternas kandidat, Podemos i Spanien som är det självklara alternativet till högern, i valet i Nederländerna där Socialistpartiet, det nya gröna vänsterpartiet och djurrättspartiet tillsammans fick en femtedel av rösterna och blev tre gånger så stora som socialdemokraterna och nu senast i Frankrike där vänsterkandidaten Jean-Luc Mélenchon var på vippen att gå vidare till den andra valomgången.

Vad händer här i Sverige? Med socialdemokrater som går åt höger och ett miljöparti som sviker då borde det finnas stort utrymme för en radikal vänster. Och det ska vara vi, Vänsterpartiet. Vi ska vara partiet för alla som vill ha fredliga lösningar istället för vapenskrammel, som tror på rättvisa framför klyftor och internationell solidaritet istället för inskränkt nationalism. För alla feminister, miljöaktivister, internationalister, socialister. Vi i Vänsterpartiet ska vara partiet för den nya breda vänstern. Vår tid är nu, kamrater.

Tack.

Jens Holm

www.jensholm.se

Miljardärerna fler än någonsin

<https://www.va.se/nyheter/2016/12/07/sveriges-178-miljardarer-2016/>

Rörelseresultat på hissande 27,7 miljarder kr

<https://www.svd.se/28-miljarder-pa-3-manader--storbankernas-supervinst>